

УРОК № 42

Тема уроку. Просторові аспекти міжнародних економічних зв'язків України з регіонами та країнами світу.

Мета: розкрити геополітичну структуру сучасного світу, визначити місце України на сучасній геополітичній карті світу, основні вектори сучасної української геополітики; розвивати уміння порівнювати, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки; виховувати почуття патріотизму, прилучати учнів до дослідницької роботи, формувати культуру спілкування.

Хід уроку

1. Географія зовнішньої торгівлі товарами

Основні складові українського експорту: продукція сільського господарства та харчової промисловості (41,2 %), чорні метали й вироби з них (23,2 %), продукція машинобудування (11,4 %), мінеральні добрива, хімікати.

Головні партнери з експорту: країни Азії (Туреччина, Китай, Індія), країни ЄС (Італія, Польща, Німеччина, Іспанія).

Основні складові українського імпорту: машини й транспортні засоби (30,1 %), мінеральна сировина (24,5 %), зокрема паливні ресурси (природний газ, нафта, нафтопродукти), товари хімічної та легкої промисловості, бавовна, папір, цитрусові, чай, кава тощо. Головні партнери з імпорту: країни ЄС (Німеччина, Польща, Угорщина, Італія), а також Китай, Білорусь, США, Росія.

2. Зовнішня торгівля послугами

Структура експорту та імпорту послуг України

У структурі експорту послуг України переважають транспортні послуги (55,1 %, домінує трубопровідний транспорт), а також телекомуникаційні, комп'ютерні та інформаційні послуги (16,1 %). В імпорті послуг вагому частку становлять державні та урядові послуги (26,3 %, зокрема послуги правосуддя, військового представництва, міжнародних організацій, посольств та консульств), транспортні (20,3 %) та ділові послуги (13,2 %).

Головні партнери з експорту та імпорту послуг: країни ЄС (зокрема Німеччина, Польща, Велика Британія, Кіпр), а також США, Туреччина, Швейцарія.

3. Інші види зовнішньоекономічної діяльності України

Основні країни-інвестори (80 % загального обсягу прямих інвестицій): Кіпр, Нідерланди, Німеччина, Австрія, Росія, Велика Британія, Віргінські острови, Франція, Швейцарія, Італія. Найбільші обсяги інвестицій спрямовані у фінансову й страхову діяльність, торгівлю та промисловість.

Транснаціональна корпорація, або ТНК — це корпорація, яка здійснює міжнародне виробництво промислових продуктів на основі прямих іноземних інвестицій та має прямий контроль над своїми закордонними філіями. Філії ТНК організують виробництво продукції або надання послуг відповідно до глобальної стратегії материнської компанії.

Діяльність іноземних ТНК: близько 30 ТНК; найбільше їх у харчовій, нафтогазовій і тютюновій промисловості (Макдональдс, Нестле, Брітіш Американ Тобакко, Брітіш Петролеум та ін.).

4. Україна в системі світових економічних відносин

Підписання економічної частини Угоди про асоціацію з ЄС сприяє поглибленню інтеграційних процесів, модернізації та реструктуризації національного господарства, посиленню позицій України у світовому господарстві.

Проблема: питома вага у структурі експорту України належить сировинним товарам (сільськогосподарська, металургійна продукція); частка високотехнологічної продукції (аерокосмічна, електричні машини та обладнання, наукові інструменти та ін.) — лише 6,5 %, а в складі імпорту — крім енергоносіїв, навпаки, переважає високотехнологічна продукція.

Шляхи розв'язання:

- 1) Україна має налагодити власне виробництво технологічної продукції як для забезпечення внутрішнього споживання, так і для продажу на світових ринках;
- 2) створити умови для розширення експорту телекомунікаційних, комп'ютерних та інформаційних послуг, розвитку туризму;
- 3) розширювати спектр та якість транспортних послуг.

Запитання

1. Продаж яких товарів та послуг на світових ринках може забезпечити Україні економічне зростання?
2. Чи може, на вашу думку, сільське господарство стати «локомотивом» розвитку української економіки?

ЗАВДАННЯ

1. Уважно прочитайте поданий матеріал.
2. Дайте відповіді на питання самоконтролю.
4. Опрацювати параграф підручника Безуглій В.В. Географія (рівень стандарту): підручн. для 10 кл. закл. заг. серед. освіти навч. закл. – Київ: Генеза, 2018. – 192 с. § 34.